

KALENDARIUM WYDARZEŃ

28 WRZEŚNIA | ŚRODA

17.00–19.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego
Wspólne Dziedzictwo | 29. Konferencja Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów
wstęp wolny

29 WRZEŚNIA | CZWARTEK

9.00–17.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego
Prelekcje 29. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów „Wspólne Dziedzictwo”
wstęp wolny

17.00–19.00 | Willa Lentza
Program wieczorny 29. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów „Wspólne Dziedzictwo”
wstęp wolny

30 WRZEŚNIA | PIĄTEK

9.00–18.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego
Prelekcje 29. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów „Wspólne Dziedzictwo”
wstęp wolny

19.00 | Muzeum Sztuki Współczesnej MNS
Wernisaż „FOGTTPERSZKO. Artyści domów stojących w miejscu”
wstęp wolny

1 PAŹDZIERNIKA | SOBOTA

10.00–18.00 | wszystkie gmachy MNS
Bezpłatna sobota – wstęp wolny na wszystkie wystawy

9.00–18.00 | Muzeum Tradycji Regionalnych MNS
Prelekcje 29. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów „Wspólne Dziedzictwo”
wstęp wolny

11.00 | Muzeum Historii Szczecina MNS
Spacer kuratorski po wystawie czasowej „Wymyślając miasta na nowo. Helena Kurcusz – architektka i urbanistka” | Wydarzenie w ramach Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa
Prowadzenie dr Anna Lew-Machniak oraz Małgorzata Peszko
wstęp wolny

11.00 | Muzeum Historii Szczecina MNS
Weekend seniora z kulturą | „Między legendą a historią. Opowieść o początkach Szczecina”
Oprowadzanie dla seniorów po wystawie „Najstarsze karty z dziejów Szczecina”
wstęp wolny

12.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego
Weekend seniora z kulturą | Orowadzanie po wystawach "Misterium Światła. Sztuka średniowieczna na Pomorzu" oraz "Ukryte znaczenia. Sztuka na Pomorzu w XVI i XVII wieku"
wstęp wolny

2 PAŹDZIERNIKA | NIEDZIELA

10.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego

Panoramy bez ramy – zabawy z mozaiką | Program towarzyszący wystawie czasowej „Götz Lemberg. albo Odra. Portret krajobrazu rzeki granicznej” | Warsztaty dla dzieci w wieku 6–12
bilety: 15 zł | obowiązują zapisy

AKTUALNE WYSTAWY CZASOWE

Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego

- Piękno i śmierć. Opowieść o azjatyckiej broni białej (do 5.03.2023)
- Götz Lemberg. albo Odra. Krajobraz kulturowy rzeki granicznej (do 9.10.2022)
- Stettin/Szczecin – jedna historia. Sztuka XIX i XX wieku ze zbiorów Muzeum Narodowego w Szczecinie (do 13.11.2022)

Muzeum Narodowe w Szczecinie–Muzeum Historii Szczecina

- Wymyślając miasta na nowo. Helena Kurcysz-architektka i urbanistka (28.05.2023)

Muzeum Narodowe w Szczecinie–Centrum Dialogu Przełomy

- Wystawa plenerowa "Historia w kopercie" (do 30.10.2022)
- Skarby czasu zarazy - interwencja kuratorska (do 30.09.2022)
- „Zamrożone. Życie dzieci na linii frontu” oraz „Ta wojna trwa” – fotografie Andriya Dubchaka (bezterminowo)

Muzeum Narodowe w Szczecinie–Muzeum Sztuki Współczesnej

- FOGTTPERSZKO. Artyści domów stojących w miejscu. Andrzej Fogtt & Jarosław Perszko (30.09.2022–15.01.2023)

Muzeum Narodowe w Szczecinie–Muzeum Tradycji Regionalnych

- Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa – Nici łączą pokolenia

ZACHODNIOPOMORSKIE DNI DZIEDZICTWA NICI ŁĄCZĄ POKOLENIA

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa to inicjatywa, której głównym celem jest promowanie różnorodności dziedzictwa regionu. W tym roku ZDD odbywają się pod hasłem „Po nich dziedziczymy”, nawiązującym do tradycji, wiedzy i dokonań naszych poprzedników.

Dział Etnografii Pomorza MNS włącza się w obchody projektem „Nici łączą pokolenia”, inspirowanym wyrobami rękodzieła ludowego – haftem i koronką.

W trakcie trwania projektu, od 18 września do 16 października 2022, na dziedzińcu Muzeum Narodowego w Szczecinie – Muzeum Tradycji Regionalnych przy ul. Staromłyńskiej 27 odwiedzający będą mogli zobaczyć kameralną wystawę haftów i koronek ze zbiorów etnograficznych MNS. Pokazane zostaną między innymi elementy stroju, pościele, obrusy, serwety i serwetki.

W dniu otwarcia wystawy zapraszamy na godzinę 12.00 do gmachu muzeum przy ul. Staromłyńskiej. Zamknięcie wystawy odbędzie się 16 października o godz. 12.00. Wydarzeniu towarzyszyć będzie prelekcja.

Więcej o Europejskich Dniach Dziedzictwa: [KLIK](#)

WYPOŻYCZ MUZEUM SWOJĄ PRACĘ!

Zapraszamy chętne osoby, aby na czas trwania wystawy „Nici łączą pokolenia” wypożyczyły muzeum własnoręcznie wykonane wyroby szydełkowe oraz prace (serwetki, poduszki, biżuteria, obrazki itp.) zdobione różnymi rodzajami haftu. Zostaną one wystawione w przestrzeni ekspozycji, gdzie będzie można je oglądać do 16 października.

Prace można składać od 18 września w kasie muzeum przy ul. Staromłyńskiej 27 w godzinach otwarcia instytucji. Prosimy o podanie imienia i nazwiska oraz numeru kontaktowego.

W dniu zamknięcia wystawy, 16 października o godz. 12.00, spośród twórców wylosujemy osoby, które otrzymają upominki.

29. KONFERENCJA POLSKICH I NIEMIECKICH HISTORYKÓW SZTUKI I KONSERWATORÓW "WSPÓLNE DZIEDZICTWO"

MUZEUM JAKO MIEJSCE NAPIĘĆ, POLE KONFLIKTU, PRZESTRZEŃ DIALOGU W EUROPIE ŚRODKOWEJ RZECZY - AKTORZY - PRZESTRZENIE

Muzeum od momentu swych narodzin było i nadal bywa częściej miejscem rywalizacji niż dialogu, sporu niż porozumienia, wykluczenia niż emancypacji. W przestrzeni muzeum – niezmiennie dawniej i dziś – przecinają się pola władzy i produkcji kulturowej, a wykorzystywane w nich sposoby narracji uwypuklały i czasem wciąż wydobywają podziały prowadzące nie tylko – jak wskazywał Pierre Bourdieu – w poprzek społeczeństw, lecz także między grupami etnicznymi, narodami, a zwłaszcza opartymi na etniczno-językowych podstawach nowoczesnymi państwami Europy Środkowej. Szczególną rolę uzyskują muzea na obszarach granicznych, stając się flankami obrony lub propagandy kultury narodowej. W chwili przesunięcia granic geopolitycznych okazywały się zaś strategicznym celem i nośnikiem a- lub rekulturacji.

Tematem tegorocznej konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów uczyniliśmy muzeum jako nacechowany ideologicznie zbiór rzeczy w przestrzeni, kreowany przez świadomych swojej społecznej misji aktorów. Interesuje nas historia i współczesność szeroko pojętej Europy Środkowej – obszaru o częstokroć skomplikowanej sytuacji narodowościowej i przesuwanych wielokrotnie granicach państwowych, gdzie istnieją muzea narodowe, regionalne, lokalne (państwowe, samorządowe, miejskie i prywatne). Pragniemy spojrzeć na instytucję muzealną jako miejsce odzwierciedlające najróżniejsze napięcia społeczne, narodowe, kulturowe, ale także spajające, konsolidujące, analizujące trudną przeszłość i skomplikowaną teraźniejszość.

Proponujemy trzy obszary refleksji nad dawnymi i współczesnymi muzeami w Europie Środkowej: – rzeczy (interesują nas zarówno pojedyncze przedmioty, jak i muzealne kolekcje. Chcemy spojrzeć na muzealia, będące niegdyś czy dziś źródłem rywalizacji, polem konfliktu między społecznościami i narodami, pragniemy dostrzec przedmioty ważne dla współczesnej tożsamości. Nader istotne wydaje się w tym kontekście znaczenie badań proveniencyjnych, odsłaniających burzliwe dzieje i historię przemieszczania dzieł, badań stanowiących jednocześnie płaszczyznę współpracy i dyskusji. Chcemy przyjrzeć się kolekcjom: ich zawartości w kontekście różnych znaczeń lokalnych, narodowych, imperialnych oraz przeobrażeniu ich statusu i wymowy w obliczu zmiany własnościowej, przejęcia muzeum przez władze innego państwa, transformacji ustrojowej itp.)

– aktorzy (chcemy zwrócić uwagę na działalność muzealników, kolekcjonerów, badaczy reprezentantów różnych dyscyplin naukowych /historii, historii sztuki, etnologii, archeologii/, niekiedy uwikłanych w propagandowe aspekty nauki i politykę państwową, niekiedy podążających własną, niezależną od oficjalnie przyjętej, ścieżką kolekcjonerską. Chcemy przeanalizować ich wizję, działalność i postawę w trudnych czasach zmian historycznych, politycznych, ustrojowych i społecznych)

– przestrzenie (pragniemy zwrócić uwagę na symbolikę i znaczenie architektury budynków muzealnych, poddać analizie muzealne ekspozycje, ich przesłanie, sposób konstruowania opowieści oraz oddziaływania na widza dawnego i współczesnego. Chcemy również przyjrzeć się lokalizacji gmachów muzealnych w środowisku miejskim, zrekonstruować ich znaczenie w dawnej i współczesnej przestrzeni publicznej. Szczególną przestrzeń, trudną do pominięcia we współczesnym namyśle humanistycznym, stanowią terytoria pozaeuropejskich kolonii. Pozyskiwane z nich artefakty,

pozostawione w miejscu dawnego przechowania lub relokowane po przesunięciu granic państw Europy Środkowej, zmieniły swoją pierwotną funkcję, okazując się dziedzictwem podwójnie kłopotliwym).

29. Konferencja Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów Szczecin
28 września – 1 października 2022

Języki konferencji: niemiecki, polski i angielski – tłumaczenie symultaniczne.

Komitet naukowy konferencji: dr Dariusz Kacprzak (Muzeum Narodowe w Szczecinie), dr Kamila Kłudkiewicz (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr Szymon P. Kubiak (Muzeum Narodowe w Szczecinie, Akademia Sztuki w Szczecinie).

Wspólne Dziedzictwo

29. Konferencja Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów Szczecin,
28 września – 1 października 2022

Muzeum jako miejsce napięć, pole konfliktu, przestrzeń dialogu w Europie Środkowej Rzeczy – Aktorzy – Przestrzenie

Środa, 28.09.2022

Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

17.00–19.00 wykład gościnny prof. dr hab. Bénédicte Savoy (Berlin): *Niewidzialny czas. Przeszłość muzeów w teraźniejszości i przyszłości*

prowadzenie: prof. dr hab. Aleksandra Lipińska (Kolonja)

Czwartek, 29.09.2022

Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

9.00–10.00 rejestracja uczestników

10.00–10.10 Powitanie

mgr Lech Karwowski – dyrektor Muzeum Narodowego w Szczecinie

dr Ruth Slenczka – dyrektorka Pomorskiego Muzeum Krajowego w Greifswaldzie

dr hab. Piotr Korduba, prof. UAM – Grupa Robocza Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i

Konserwatorów, dyrektor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

I. Z badań nad historią muzeów

prowadzenie: dr Dietmar Popp (Marburg)

10.10–10.30 dr hab. Ewa Manikowska, prof. IS PAN (Warszawa), *Przemiany. Ku historii muzeów w Polsce*

10.30–10.50 dr Laima Laučkaitė (Wilno), *Dziedzictwo Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki. Kłopotliwe metamorfozy przewrotów*

10.50–11.10 dr Aldona Tołysz (Warszawa), *Wymiana wiedzy czy naśladownictwo? Czechosłowackie, niemieckie i polskie muzea w dwudziestoleciu międzywojennym w relacjach muzealników z regionu*

11.10–11.30 dr Milena Woźniak-Koch (Berlin), *Donacja – zwieńczenie czy unicestwienie kolekcji? Muzeum i dialektyka kolekcjonerstwa prywatnego oraz instytucjonalnego*

11.30–11.50 dr Ruth Slenczka (Greifswald), *Pommern – Pomorze – kraj nad morzem. Opracowanie wspólnej historii i tworzenie wystaw stałych w Greifswaldzie i Szczecinie jako polsko-niemiecki projekt współpracy*

11.50–12.10 dyskusja

12.10–12.20 przerwa kawowa

II. Rzeczy ruchome

prowadzenie: dr Dariusz Kacprzak (Szczecin)

12.20–12.40 mgr Bartol Fabijanić (Zagrzeb), *Badania proveniencji obrazów z Galerii Dawnych Mistrzów im. Strossmayera w Zagrzebiu zgromadzonych w następstwie drugiej wojny światowej*

12.40–13.00 mgr Piotr Borusowski (Warszawa), *Berlin – Wrocław – Warszawa. Historia rysunków Adolpha Menzla w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*

13.00–13.20 dr Urszula Bończuk-Dawidziuk (Wrocław), *Rozproszone dziedzictwo uczelniane. Badania proveniencyjne w Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego*

13.20–13.40 dr hab. Aleksandra Sulikowska-Belczowska prof. UW (Warszawa), *Pochodzenie i przemieszczenia dzieł sztuki cerkiewnej w Polsce w XX*

13.40–14.00 dyskusja

14.00–15.00 przerwa obiadowa

III. Rzeczy wojenne

prowadzenie: dr hab. Hanna Grzeszczuk-Brendel, prof. PP (Poznań)

15.00–15.20 dr Anna Ziemlewska (Warszawa), *Losy zbiorów wilanowskich (1939–1944)*

15.20–15.40 prof. dr hab. Giedrė Jankevičiūtė (Wilno), *Sztuka współczesna w zbiorach narodowych. Integracja sztuki wileńskiej z litewskim dziedzictwem artystycznym w latach 1939–1944*

15.40–16.00 dr Renata Komić Marn (Lublana), *Zagubione w muzeum. Obiekty dziedzictwa kulturowego pochodzące z tzw. punktów zbiorczych po zakończeniu II wojny światowej w Słowenii*

16.00–16.30 dyskusja

Program wieczorny

Willa Lentza, al. Wojska Polskiego 84

18.00–18.20 prof. dr hab. Aleksandra Lipińska (Kolonja), prezentacja tomu pokonferencyjnego 28. Konferencji Grupy Roboczej Polskich i Niemieckich Historyków Sztuki i Konserwatorów, *Wege und Kontaktzonen. Kunstmobilität und -austausch in Ostmittel- und Nordosteuropa / Routes and contact zones. Artistic mobility and exchange in Central Eastern and North Eastern Europe*, ed. A. Lipińska, U. Nürnberger i B. Störtkuhl, Warszawa 2022

18.20–19.00 mgr Michał Dębowski (Szczecin), *Konserwacja i rewaloryzacja Willi Lentza w latach 2018–2019*

19.00 koncert Polsko-Niemieckiego Chóru „Horyzont” (Brüssow) i bankiet

Piątek 30.09.2022

Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

9.00 otwarcie drugiego dnia obrad

IV. W cieniu reżimów totalitarnych

prowadzenie: dr hab. Jakub Adamski (Warszawa)

9.10–9.30 mgr Tobias Haberkorn (Giessen), *Ekspansja zamiast rewolucji. Radzieckie muzea historyczno-regionalne w latach 20. XX wieku*

9.30–9.50 mgr Alina Pavasarytė (Wilno), *Dziedzictwo kościelne jako przedmiot konfliktu i dialogu. Przypadek katedry wileńskiej*

9.50–10.10 dr Mariana Levytska (Lwów), *Opór wobec totalitaryzmu poprzez ratowanie dzieł sztuki: trajektoria historyka sztuki Pawła Żółtowskiego (1904–1986)*

10.10–10.30 przerwa kawowa

prowadzenie: dr Małgorzata Gwiazdowska (Szczecin)

10.30–10.50 dr Caroline Flick (Berlin), *Przedmiotowość. Ottona Holtzego zakupy obrazów dla Muzeum Miejskiego w Szczecinie*

10.50–11.10 dr Karolina Zychowicz (Warszawa), *Polityka kulturalna PRL i wystawy. CBWA „Zachęta” w okresie dykcji Gizeli Szancerowej*

11.10–11.30 mgr Stanisław Welbel (Warszawa), *Käthe Kollwitz 1951/2019 – historia dwóch wystaw w Zachęcie*

11.30–12.00 dyskusja

12.00–12.20 przerwa kawowa

V. Studia graniczne

prowadzenie: dr hab. Beate Störckuhl (Oldenburg)

12.20–12.40 mgr Christina Flöhr (Frankfurt nad Odrą), *Między ludoznawstwem a propagandą. Komunikat tożsamościowy w muzeach krajowych Prus Wschodnich 1920–1945*

12.40–13.00 dr Szymon Piotr Kubiak (Szczecin), *Prowincjonalne Muzeum Starożytności Pomorskich / Pomorskie Muzeum Krajowe w Szczecinie wobec problemu pogranicza. Architektura ekspozycji i przestrzeń wyobrażona (1928–1945)*

13.00–13.20 dr Timo Saalman (Flossenbürg), *Nowa definicja Prus i początki Fundacji Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego w okresie zimnej wojny*

13.20–13.40 przerwa kawowa

prowadzenie: dr. hab. Piotr Korduba, prof. UAM (Poznań)

13.40–14.00 mgr Maksymilian Loth-Hill (Durham), *Muzea na „Ziemiach Odzyskanych”. Krótki zarys rozwoju muzealnictwa na Pomorzu i Dolnym Śląsku w latach 1945–1956*

14.00–14.20 mgr Anna Kolářová (Ratyzbona / Praga), *„Nasi Niemcy”? Wyzwania związane z muzealizacją historii Niemców Sudeckich w Czechach i Niemczech*

14.20–14.40 dr Maciej Gugala (Berlin), *Wystawa jako pole łagodzenia sporu. Przypadek stałej ekspozycji Centrum Dokumentacji Ucieczka, Wypędzenie, Pojednanie w Berlinie*

14.40–15.10 dyskusja
15.10–16.10 przerwa obiadowa

VI. Przestrzeń muzeum – muzeum w przestrzeni

prowadzenie: dr Szymon Piotr Kubiak (Szczecin)

16.10–16.30 dr Marina Beck (Erlangen), *Prezentacja narodu w przestrzeni miejskiej. Muzea wojskowe jako miejsca pamięci i inscenizacji historii narodowej*

16.30–16.50 dr Magdalena Kunińska (Kraków), *Między Wschodem a Zachodem. Międzynarodowa dyskusja na temat kolekcjonowania i wystawiania sztuki ruskiej w Krakowie i Lwowie około 1900 roku*

16.50–17.10 dr Arne Lindemann (Berlin), *Germanie – Słowianie – Niemcy. Narracja o „etnogenezie narodu niemieckiego” w muzeach prehistorycznych NRD*

17.10–17.30 dr Magdalena Wróblewska (Warszawa), *Kolekcja afrykańska i jej ekspozycja w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie*

17.30–18.00 dyskusja i podsumowanie obrad

Sobota 01.10.2022

Muzeum Narodowe w Szczecinie – Muzeum Tradycji Regionalnych, ul. Staromłyńska 27

Giełda informacyjna

prowadzenie: dr hab. Rafał Makąła, prof. UG (Gdańsk)

10.00–10.10 mgr Agnieszka Lindenhayn-Fiedorowicz (Berlin), *Nowe edycje z serii „Schlösser und Gärten der Neumark / Zamki i Ogrody Nowej Marchii” oraz „Zamki i ogrody województwa zachodniopomorskiego / Schlösser und Gärten der Wojewodschaft Westpommern”*

10.10–10.20 mgr Camilla Brantl (Wiedeń), *Rywalizacja czy kooperacja? Międzynarodowe kontakty branży meblarskiej między Dreznem, Brnem a Poznaniem*

10.20–10.30 mgr Patrick Golenia (Berlin), *Hidden Treasures – uwidoczniła historia sztuki. Uwagi dotyczące ponownego wypełnienia części inwentarza pałacu Karlsruhe (Pokój)*

10.30–10.40 mgr Krystyna Rypniewska (Koszalin), *Polsko-niemiecki projekt badawczy „Witrażownictwo na Pomorzu Zachodnim”*

10.40–10.50 mgr Paulina Łuczak (Poznań), ***Wychowanie estetyczne w zakresie sztuk plastycznych w zaborze pruskim w latach 1815–1918. Sztuka na niemieckiej prowincji***

10.50–11.00 mgr Magdalena Michalik (Gdańsk), *Metanarracje w ujęciu postkolonialnym i postmodernistycznym w badaniach muzeologicznych Prus XIX i XX wieku – studia metodologiczne*

11.00–11.10 przerwa kawowa

11.10–11.20 dr Małgorzata Popiołek-Roßkamp (Berlin), *Przypadek historii transnarodowej? Antysemityzm i architekci w Polsce w latach 30. XX wieku*

11.20–11.30 mgr Karolina Jara (Wrocław), dr Aleksandra Paradowska (Poznań), dr Annika Wienert (Bonn), *Architektura i urbanistyka nazistowska w Europie Środkowo-Wschodniej. Nieformalna polsko-niemiecka interdyscyplinarna współpraca badawcza – nowe sposoby wymiany naukowej?*

11.30–11.40 mgr Juliane Niklas (Monachium), *Muzeum Historii Ukrainy w II Wojnie Światowej w Kijowie. Rzeczy wojenne*

11.40–11.50 mgr Julia Błaszczńska (Poznań), *Rywalizacja czy kooperacja? Międzynarodowe kontakty branży meblarskiej między Dreznem, Brnem a Poznaniem*

11.50–12.00 dr Agata Gabiś (Wrocław), *Wrocławska Galeria „Hutmen”, czyli współpraca ludzi sztuki i techniki*

12.00–12.10 mgr Tabitha Redepenning (Marburg), *Autentyczność miejska w Szczecinie. Miasto „nowoczesne” czy „historyczne”?*

12.10–13.00 przerwa na lunch

13.00–17.00 wycieczka do Stargardu

dr Małgorzata Gwiazdowska (Szczecin), *Konserwacja kolegiaty Mariackiej w Stargardzie w latach 2020–2023*

dr hab. Marcin Majewski, prof. US (Szczecin), *Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie*

ORGANIZATORZY

Muzeum Narodowe w Szczecinie

Pomorskie Muzeum Krajowe w Greifswaldzie

Stowarzyszenie Historyków Sztuki (Oddział w Szczecinie)

Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

PARTNERZY

Akademia Sztuki w Szczecinie

Willa Lentza

PATRONAT HONOROWY

Cornelia Pieper – Konsul Generalna Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku

Olgierd Geblewicz – Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Piotr Krzystek – Prezydent Miasta Szczecin

SPONSORZY

Bank PKO BP – mecenas Muzeum Narodowego w Szczecinie

Fundacja Böckler – Mare Balticum

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Rada Naukowa im. Johanna Gottfrieda Herdera

Stowarzyszenie Historyków Sztuki (Zarząd w Warszawie)

Szczecińska Energetyka Ciepła

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

FOGTT-PERSZKO. Artyści domów stojących w miejscu

Andrzej Fogtt & Jarosław Perszko

Muzeum Narodowe w Szczecinie – Muzeum Sztuki Współczesnej
ul. Staromłyńska 1

1 października 2022 – 15 stycznia 2023
Wernisaż: 30 września 2022, godz. 19.00

Kuratorka: Tamara Książek
Współpraca: M. Lewoc, J. Łozowska, M. Chybowska-Butler

Organizator: Muzeum Narodowe w Szczecinie
Mecenas Muzeum Narodowego w Szczecinie: PKO Bank Polski
Wsparcie: Unibep S.A., Unihouse S.A., Kotniz Sp. z o.o. Sp. K., Xedos

Sens prezentowanych na wystawie prac Andrzeja Fogtta – malarza i Jarosława Perszko – rzeźbiarza, odnosi się do współczesnej historii, rozpoznawalnych w niej wartości, a w jej kontekście – pragnienia pamięci.

Wynika z przekonań artystów, że źródła pamięci odnoszą się do człowieka i jego bycia w świecie, a ich dzieła jak most łącząc przeszłość z przyszłością, są próbą uczestnictwa w humanistycznym dyskursie sztuki. U obu twórców mamy do czynienia ze sztuką głęboko antropocentryczną, niosącą uniwersalne przesłanie. Bardzo osobisty, wieloznaczny przekaz ich dzieł wpisuje się równocześnie w uniwersum kultury uwzględniającej historyczną wspólnotę wartościowania.

W malarstwie Andrzeja Fogtta, w warstwie przedstawiającej obrazu, elementem jego materii malarskiej kaligrafii jest barwna cząsteczka czystego koloru oraz, w najnowszych realizacjach, zdecydowane nakładanie gęstej farby na obwiedzione konturem plamy. Jedne i drugie składają się na ekspresjonistyczną estetykę obrazów. Na przykład w pejzażach z serii Brda (2018) zależności światła i koloru, punktowe nakładanie farby i czarne smugi na niektórych tworzą migotliwą powierzchnię płócien. Najnowsze obrazy tego cyklu (2020–2021) charakteryzują opozycje czarnych, wyrazistych linii, które dzielą barwną płaszczyznę i przenikają się z barwnymi cieniami. Wspólna dla tych zespołów prac jest idea „estetycznie opisanej przestrzeni”. Na niej czarne smugi i wyraziste ciemne linie wzmacniają emocje, budzą uczucie niepokoju.

Seria obrazów malowanych w 2022 roku odnosi się bezpośrednio do ostatnich wydarzeń w Ukrainie (Buczyna – operacja specjalna; Porwanie Europy; Saturn). Temat jest pretekstem organizowania na płótnie planów, barw i ich zestawień oraz działania światła i pozwala autorowi osiągać uderzającą materialność i wizualność. Symboliczno-metaforyczną ekspresję zwierzęco-ludzkich figur wzmacnia kontur wykonany farbą wyciskaną wprost z tuby. Agresywne elementy i ich układ na płaszczyźnie obrazu sprawiają, że staje się on rodzajem analizy ludzkiej egzystencji w konkretnym miejscu i czasie.

W obszernej twórczości Jarosława Perszko, zróżnicowanej ideowo i formalnie, wyróżniają się formy rzeźbiarskie, które autor nazywa obiektami. W jego artystycznych działaniach obiekt jest formą przestrzenną, wskazuje na możliwość transformacji, zmienność elementów fizycznych, znaczeniowych i emocjonalnych. Dzieło staje się więc wyzwaniem intelektualnym i otwiera możliwości wielorakich interpretacji.

Ślady zwielokrotnione (2013) to 16 plansz odlanych w metalu. Założony przez autora przekaz wynika z jego przekonania, że historia jest odczytywaniem śladów przeszłości, a zachowany w pamięci ślad

staje się elementem teraźniejszości. Pozwala artyście na skrót ideowy wskazujący na istotne dla człowieczeństwa problemy. Forma zaprezentowanego na wystawie obiektu jest konieczna jako nośnik idei, którą ma wyrażać. Plansze tworzące dzieło przypominają swoim kształtem stele. Doprowadzone do abstrakcji, ale zachowujące moc znaczenia znaki na ich powierzchniach – posiadają symboliczną wymowę reliktu, a ich kształt i postać decydują o sile ich ekspresyjności. Pozwalają odbiorcy postrzegać relief na powierzchni płyt jako symboliczny, a w procesie interpretacji dostrzec pytania odsyłające go do spraw podstawowych.

Forma pracy *Uśpione Trzy Gracje* (2022) przekracza granice obiektu, akcentuje ekspresję i przestrzeń. Neonowy rysunek powstały z cienkich szklanych rurek, geometryzująca kompozycja świetlnych linii, tworzą wielowymiarowy układ przestrzeni biegnących w różnych kierunkach i o różnych wymiarach. Przestrzeń dzieła i przestrzenny kontekst galerii, jej architektura i obiekt, kreują razem szczególny rodzaj rzeczywistości plastycznej i jego/dzieła nowe sensy. Komunikat ubrany w formę, jaką jest ten świetlny rysunek, otwiera i zwielokrotnia przestrzeń, czyni ją przenikliwą dla wzroku. Zwracając nas ku ukrytej za formami dzieła dramatycznej rzeczywistości, kieruje naszą uwagę na problem przekraczania ograniczeń w sztuce i w życiu. (Tamara Książek)

SPACER KURATORSKI

WYMYŚLAJĄC MIASTA NA NOWO.

HELENA KURCYUSZ-ARCHITEKTKA I URBANISTKA

Zapraszamy na spacer kuratorski po wystawie czasowej „Wymyślając miasta na nowo. Helena Kurcysz-architektka i urbanistka”. O ekspozycji opowiedzą dr Anna Lew-Machniak oraz Małgorzata Peszko. Spotkanie odbędzie się w ramach Zachodniopomorskich Dni Dziedzictwa. Zapraszamy w sobotę, 1 października 2022 roku o godzinie 11.00. Wstęp wolny.

Wymyślając miasta na nowo. Helena Kurcysz-architektka i urbanistka
Muzeum Narodowe w Szczecinie – Muzeum Historii Szczecina, ul. Księża Mściwoja II 8
czas trwania: 29.06–28.05.2023

kurator: dr Anna Lew-Machniak
organizator: Muzeum Narodowe w Szczecinie
partner: Szczeciński oddział Stowarzyszenia Architektów Polskich, Archiwum Państwowe w Szczecinie

Wraz z końcem drugiej wojny światowej na Ziemiach Zachodnich i Północnych podjęto wysiłek organizacyjny, mający na celu gospodarcze i społeczne scalenie ziem dawnych z pozyskanymi terenami wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej.

Zagospodarowanie obszarów poniemieckich utrudnione było jednak przez brak wykwalifikowanej siły roboczej, w tym przede wszystkim inteligencji z wykształceniem inżynierskim i ekonomicznym. Tym bardziej istotną rolę odgrywały osoby podejmujące się trudu adaptacji w obcych, często niezwykle trudnych warunkach, tworząc podwaliny pod budowę tożsamości nowych mieszkańców regionu.

Jedną z nich była Helena Kurcysz (1914–1999), polska architektka urbanistka, malarka, a także animatorka kultury w powojennym Szczecinie. Była absolwentką Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, w czasie drugiej wojny światowej brała udział w obronie Warszawy, a następnie działała w konspiracji – Związku Walki Zbrojnej oraz Armii Krajowej. W 1942 r. została aresztowana i przewieziona do obozu koncentracyjnego na Majdanku, skąd w 1944 r. przetransportowano ją do Ravensbrück, a następnie Neubrandenburga, gdzie doczekała wyzwolenia. Po zakończeniu wojny osiedliła się w Szczecinie i podjęła pracę jako współorganizatorka służby budowlanej na terenie miasta, działała w komisji ds. nazw ulic miasta, a także przeprowadzała inwentaryzację ocalałych zabytków Szczecina (m.in. odkryła sarkofagi książęce na Zamku Książąt Pomorskich). W lipcu 1946 r. Kurcyszowa została powołana na stanowisko Głównego Urbanisty Województwa Szczecińskiego, które piastowała do 1960 r. W późniejszym okresie pracowała w Wojewódzkiej Pracowni Urbanistycznej. Była również współorganizatorką Wydziału Architektury w Szkole Inżynierskiej w Szczecinie. W pracy zawodowej współtworzyła uproszczone plany zagospodarowania przestrzennego miast ówczesnego województwa szczecińskiego, a także była autorką szeregu projektów planów miejscowych. Poza pracą aktywnie działała w szczecińskim oddziale Stowarzyszenia Architektów Polskich (SARP) oraz Towarzystwa Urbanistów Polskich (TUP).

Helena Kurcysz, należąc do nielicznego grona osób mających duży wpływ na urbanistyczny kształt Szczecina i wielu innych miejscowości na Pomorzu Zachodnim, jednocześnie odegrała ogromną rolę kulturotwórczą, angażując się w życie kulturalne i artystyczne regionu, inicjując m. in. powstanie Klubu „13 Muz”. Prowadziła przy tym aktywną działalność społeczną, należała do Sekcji Strzelectwa Klubu Sportowego „Ogniwo”, Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Obozów Koncentracyjnych,

jak również Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki. Posiadała ponadto ogromny talent malarski, uwidaczniający się w licznych akwarelach o szerokiej tematyce: od widoków krajobrazowych, zieleni i architektury po portret i miniaturę. Była także autorką wielu wierszy i wspomnień z okresu okupacji oraz z pierwszych lat pobytu w Szczecinie.

Choć od śmierci Heleny Kurcyszowej upłynęło blisko ponad dwadzieścia lat, to w pamięci wielu szczecinian nadal stanowi ona jedną z wyjątkowych kobiet, które zapisały się nie tylko w historii lokalnej, lecz także ogólnopolskiej. W trudnej rzeczywistości powojennej, dzięki silnej osobowości i ogromnej determinacji, jako jedna z nielicznych wówczas osób potrafiła w pełni wykorzystać swoje kompetencje zawodowe. Nie sposób przy tym nie docenić jej wkładu w organizację oraz rozwój szczecińskiej architektury i urbanistyki, których obecny stan z całą pewnością nie mógłby być tak znaczący, gdyby nie jej poświęcenie i zaangażowanie.

MIĘDZY LEGENDĄ A HISTORIĄ. OPOWIEŚĆ O POCZĄTKACH SZCZECINA - OPROWADZANIE DLA SENIORÓW

Zapraszamy seniorów 60+ na oprowadzanie po wystawie „Najstarsze karty z dziejów Szczecina”.

Ekspozycja „Najstarsze karty z dziejów Szczecina” dotyczy najwcześniejszego okresu z ponad tysiąca lat historii miasta. Jej twórcy starali się – na bazie zachowanych obiektów – odtworzyć rozwój Szczecina od osady przedlokacyjnej do schyłku panowania książęcej dynastii Gryfitów. Muzealne zabytki pozwoliły na ukazanie przemian, jakim podlegały w tym okresie okoliczności i elementy funkcjonowania miasta, przesądzające o dalszym jego rozwoju: gród słowiański i osada podgrodowa, układ przestrzenny, walka i obrona, wiara i religia, prawo miejskie i samorząd, mieszczaństwo, dwór książęcy, rzemiosła.

Orowadzanie zostało przygotowane jako informacyjne dopełnienie wystawy. Wykraczająca poza bezpośrednią „narrację” obiektów opowieść - ma ułatwić zwiedzającym poznanie historycznego kontekstu przedstawionej problematyki, wzbogacić przekaz o fakty, nazwiska i wydarzenia, które nie pozostawiły po sobie materialnych dokumentów, rzeczowych dowodów.

Prowadzący: Ewa Kimak

Czas oprowadzania: 60 minut (godz.11.00-12.00)

Wydarzenie odbywa się w ramach programu Weekend seniora z kulturą.

Wstęp wolny

Miejsce: Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Historii Szczecina, ul. Księcia Mściwoja II 8

Na wystawie będą dostępne krzesła dla uczestników spotkania.

OPROWADZANIE PO WYSTAWACH ŚREDNIOWIECZNYCH W RAMACH "WEEKENDU SENIORA Z KULTURĄ"

Zapraszamy seniorów 60+ na wyjątkowe oprowadzanie z kustoszem w stroju historycznym po wystawach prezentujących bogaty zbiór kolekcji gotyckiego malarstwa i rzeźby.

Uczestnicy spotkania zobaczą dwie nowe wystawy stałe "Misterium Światła. Sztuka średniowieczna na Pomorzu" oraz "Ukryte znaczenia. Sztuka na Pomorzu w XVI i XVII wieku".

Orowadzanie poprowadzi Krystyna Milewska - starszy kustosz i kierownik Działu Edukacji MNS.

Wydarzenie odbywa się w ramach programu Weekend seniora z kulturą.

Wstęp wolny

Miejsce: Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

Na wystawie będą dostępne miejsca do siedzenia oraz krzesła dla uczestników.

PANORAMY BEZ RAMY ZABAWY Z MOZAIKĄ. WARSZTATY DLA DZIECI

Mozaika, panorama i nadodrzańskie pejzaże, a przede wszystkim Odra – rzeka łącząca dwa kraje, Polskę i Niemcy – staną się głównym tematem kreatywnych warsztatów dla dzieci w wieku 6–12 lat, które odbędą się w przestrzeni nowej wystawy.

Artysta, Götz Lemberg, po szeroko zakrojonych badaniach w regionie spędził kilkanaście dni w podróży łodzią z Eisenhüttenstadt do Szczecina. Podczas nich fotografował różnorodne miejsca. Wszystkie prace, bez przypisanej przez autora lokalizacji, składają się na syntezę krajobrazu. Jest to ponad 150 starannie wybranych zdjęć, stanowiących fotograficzną panoramę rzeki, składających się na pejzaż o mozaikowym charakterze, który można oglądać na wystawie „Götz Lemberg. albo Odra. Odra-Cuts. Portret krajobrazu rzeki granicznej”.

Panoramy bez ramy to kreatywne warsztaty dla dzieci, dotyczące sposobów oglądania i patrzenia na dzieło sztuki. Podczas zajęć będziemy wnikliwie przyglądać się światu, uczyć się patrzenia na jego elementy, wykorzystując np. szkła powiększające. Zapoznamy się z sekretami idealnej kompozycji w fotografii: kadrowaniem, symetrią, światłem, wzorem (rytmem) czy kolorem. Dowiemy się także, kiedy powstawały i jak wyglądały pierwsze panoramy. Wystawa ukazująca niezwykłość nadodrzańskiego pejzażu stanie się inspiracją do stworzenia z użyciem farb, plastelin, kolorowych folii i darów przyrody projektu wielkiej, przestrzennej, panoramicznej, kartonowej mozaiki. Współczesna mozaika może być wykonana z drobnych elementów o różnej kolorystyce, fakturze i strukturze (np. kamyczki, kawałki szkła, ceramika). Posłuży jako pretekst do rozmowy o złożoności świata.

Termin: 2 października 2022 (niedziela), godz.10.00–12.00

Prowadzenie: Agata Kamińska i Dorota Baumgarten-Szczyrska (Dział Edukacji)

Miejsce: Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

Wystawa: Götz Lemberg. albo Odra. Odra-Cuts. Portret krajobrazu rzeki granicznej
zapisy: a.kaminska@muzeum.szczecin.pl, lub d.baumgarten@muzeum.szczecin.pl

Cena: 15 zł od osoby